

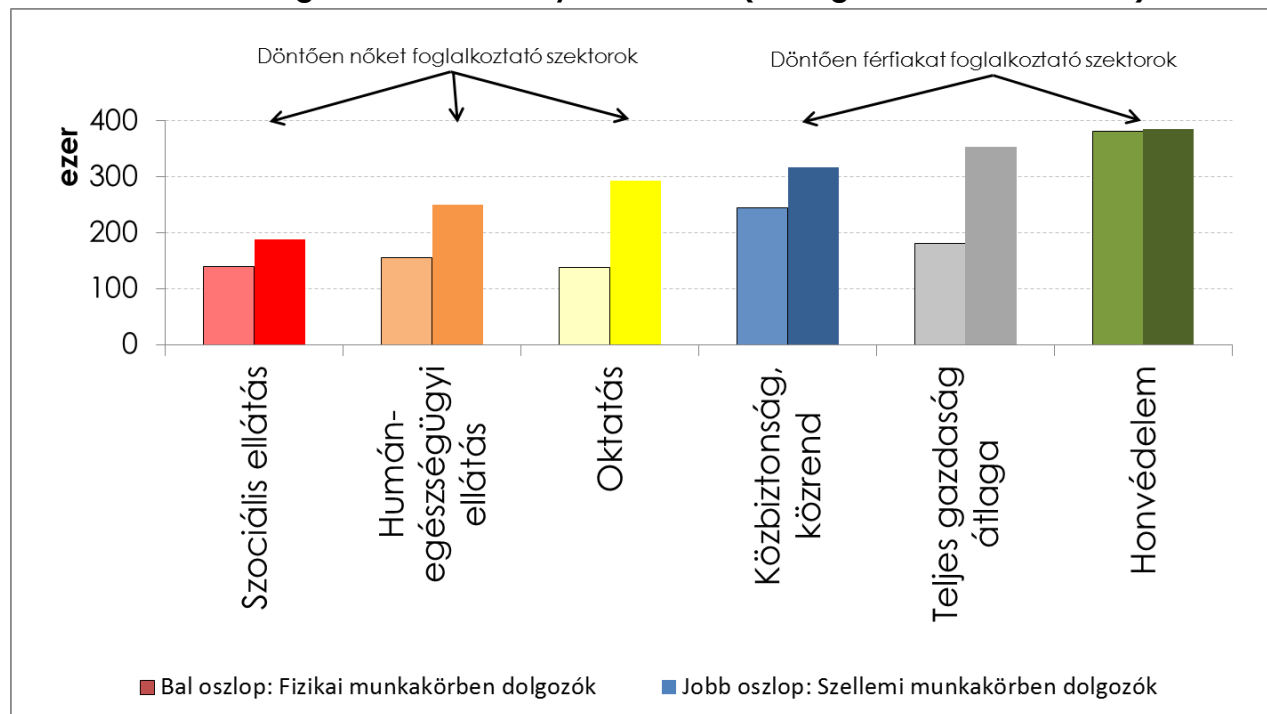
Női szemmel a közszolgáltatások

A közpénzek felhasználása is sajnálatosan tükrözi, hogy a kormányzat a nőket másodlagos állampolgároknak tekinti. Ezt már csak az a tény is mutatja, hogy az államháztartásból finanszírozott közszolgáltatásokban elérhető keresetek között igen jelentős a különbség aszerint, hogy többnyire nőket vagy férfiakat foglalkoztató szektorokról van-e szó.

A humán ágazatokban - az oktatás, az egészségügyi és a szociális szolgáltatások területén – foglalkoztatottak keresete jelentős mértéken elmarad a közrend megóvását szolgáló ágazatok – erőszakszervezetek, fegyveres testületek béreihez képest. Míg a humán ágazatok munkavállalóinak 88,8%-a nő, a közrendet védő ágazatok munkavállalóinak 83,4%-a férfi.

1. ábra Átlagkeresetek néhány szektorban (közfoglalkoztatottak nélkül)

Forrás: KSH

2015 utolsó negyedében

- az oktatás területén a szellemi munkakörben foglalkoztatottak bére az életpályamodell bevezetésének hatására elkezdett felzárkózni a közbiztonság és a honvédelem béreihez, de továbbra is hatalmas leszakadás látható a fizikai munkakörben dolgozókat vizsgálva.
- a humán-egészségügyi szolgáltatások területén még csak tervezi a kormány a béremeléssel együtt járó életpályamodell bevezetését, ennek hiányában egyelőre a szektor szellemi munkakörben foglalkoztatott dolgozóinak bére 20-30%-kal kisebb, mint az a férfiak által dominált ágazatokban tapasztalható. A fizikai munkakörben dolgozóknál pedig 40-60%-os az elmaradás.
- a szociális szolgáltatások esetében mind a szellemi, mind a fizikai munkakörben foglalkoztatottak bére jelentős lemaradásban van a közbiztonság, a honvédelem, de még a gazdaság egészének átlagbéréhez képest is.

A három kiemelt ágazatban 210 ezren dolgoznak fizikai munkakörben, közülük 140 ezren közfoglalkoztatás keretében (amely döntően a szociális szolgáltatásoknál jelenik meg). A probléma kiterjedtsége miatt a béremelés költségvetési hatása is érdemi: egy általános 10%-os béremelés nettó 16-24 milliárd forint kiadással járna a költségvetésben.³⁴ Ezzel az emeléssel egy dolgozó bére havi 10 ezer forinttal emelkedne.

Az érintett szektorokban dolgozó nők és férfiak jövedelmi viszonyainak alakulása mellett azonban a humán szolgáltatásokra fordított kiadások a nők társadalmi részvételét is jelentősen befolyásolják. Ezek az ágazatok ugyanis olyan közfeladatokat látnak el, melyek elvégzését a magánszféra keretei között többnyire a nők biztosítják, ingyenesen, tehát a nők láthatatlan munkájának alternatíváját jelentik. A földrajzilag, anyagi szempontból hozzáférhető humán szolgáltatások, pl. az idősgondozás, a fogyatékkal élők támogató ellátórendszer vagy a megfelelő minőségű egészségügyi szolgáltatások hozzáférhetőségének szűkülése a nők otthoni munkaterheit növeli. Ezzel korlátozza munkavállalásukat, anyagi függetlenségüket.

A humán ágazatok mind az emberi erőforrások újratermelése, mind a társadalmi esélyegyenlőség, így a nemek közti tényleges egyenlőség megteremtése szempontjából is kulcsfontosságúak. Ezért javasoljuk az egyes közpénzből fenntartott és jellemzően nőket, valamint jellemzően férfiakat foglalkoztató ágazatokban elérhető bérek alakulásának nyomon követését. A szektorok finanszírozási igényeinek felmérése során pedig annak vizsgálatát, hogy hogyan befolyásolják a költségvetési kiadások a nők és férfiak életkörülményeit, társadalmi egyenlőségük megteremtését.

Készítették: Jól-Lét Alapítvány – Női Érdek

³⁴ A KSH munkaerő-piaci adatai alapján számolt bértömeggel számolva.